

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ХЕРСОНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки

0889

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора
ХННІ НУК

к.т.н., проф. НУК О.М. Дудченко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

«Інтелектуальний капітал»

«Intellectual capital»

рівень вищої освіти   *другий магістерський*

тип дисципліни   *вибіркова*

мова викладання   *українська*

Херсон – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузей знань:

- 05 «Соціальні та поведінкові науки»;
- 07 «Управління та адміністрування»;
- 12 «Інформаційні технології»;
- 13 «Механічна інженерія»;
- 14 «Електрична інженерія»;

спеціальностей:

- 051 «Економіка»;
- 073 «Менеджмент»;
- 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»;
- 122 «Комп'ютерні науки»;
- 132 «Матеріалознавство»;
- 135 «Суднобудування»;
- 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»;
- 142 «Енергетичне машинобудування»;
- 144 «Теплоенергетика»;

освітніх програм:

- «Економіка підприємства»;
- «Економіка довкілля і природних ресурсів»;
- «Менеджмент організацій та адміністрування»;
- «Бізнес і приватне підприємництво»;
- «Інформаційні управляючі системи та технології»;
- «Інжиніринг зварювання та споріднених процесів»;
- «Суднові енергетичні установки та устаткування»;
- «Експлуатація, випробування та монтаж судових енергетичних

установок»;

- «Кораблі та океанотехніка»;
- «Суднокорпусобудування»;
- «Судноремонт та технічне обслуговування флоту»;
- «Яхтинг, малі судна та водний туризм»;
- «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»;
- «Експлуатація судових автоматизованих систем»;
- «Двигуни внутрішнього згоряння»;
- «Холодильні машини і установки та системи кондиціонування»;
- «Експлуатація судових холодильних установок і систем

кондиціонування»;

- «Теплоенергетика»;
- «Енергетичний менеджмент».

«26» серпня 2022 року. 25 с.

Розробник: Коваленко М.А. - д.е.н., професор.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» розглянуто на засіданні кафедри економіки.

Протокол № 1 від «27» серпня 2022 р.

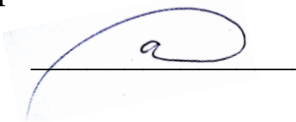
Завідувач кафедри

 О.Е. Ломоносова

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 01 від «29» серпня 2022 р.

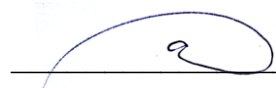
Голова методичної ради ХННІ НУК

 О.М. Дудченко

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» затверджена методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 01 від «29» серпня 2022 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК

 О.М. Дудченко

ЗМІСТ

Вступ	5
1. Опис навчальної дисципліни	7
2. Мета навчальної дисципліни	8
3. Передумови для вивчення дисципліни	9
4. Очікувані результати навчання	9
5. Програма навчальної дисципліни.....	10
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	17
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	18
8. Критерії оцінювання результатів навчання	22
9. Засоби навчання	23
10. Рекомендовані джерела інформації	23

ВСТУП

Анотація

Інтелектуальний капітал є вищою формою капіталу, яка відповідає більш високому рівню розвитку суспільства. Його значення з ростом знаннємісткості економіки підвищується. Поступово він перетворюється на основний вид капіталу, від якого у найбільшому ступені залежать результати виробництва та ефективність економіки.

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Вивчення дисципліни базується на компетенціях, отриманих внаслідок опанування таких дисциплін, як «Ділова іноземна мова», «Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях», «Економічний аналіз».

Під час навчання майбутні фахівці повинні засвоїти головні поняття з теорії інтелектуального капіталу, закономірностей його функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи економічної політики і розвитку підприємства.

Знання та практичні навички, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал», можуть бути також успішно використані при виконанні кваліфікаційної роботи, а головне – у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, нематеріальні активи, управління знаннями, інтелектуальна праця, інтелектуальна власність.

Abstract

Intellectual capital is a higher form of capital, which corresponds to a higher level of social development. Its importance increases with developing knowledge capacity of the economy. Gradually, it becomes the type of capital, on which economic efficiency depends to the greatest extent.

The program of the discipline «Intellectual Capital» is made according to the educational and professional training programs for applicants for the second (master's) level of higher education. The study of the discipline is based on the competencies acquired as a result of mastering such disciplines as «Business Foreign Language», «Management decisions in crisis and emergencies», «Economic analysis».

During training, future professionals must learn the basic concepts of the theory of intellectual capital, the laws of its operation at the macro and micro levels as a theoretical basis for economic policy and enterprise development.

The knowledge and practical skills acquired during the study of this discipline can be successfully used in the master's thesis, and most importantly - in future professional activities.

Key words: intellectual capital, intangible assets, knowledge management, intellectual work, intellectual property.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<p>Галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»; 07 «Управління та адміністрування»; 12 «Інформаційні технології»; 13 «Механічна інженерія»; 14 «Електрична інженерія».</p> <p>Спеціальності: 051 «Економіка»; 073 «Менеджмент»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; 122 «Комп'ютерні науки»; 132 «Матеріалознавство»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»; 142 «Енергетичне машинобудування»; 144 «Теплоенергетика»</p>	Вибіркова	
Модулів - 2	<p>Освітньо-професійні програми: «Економіка підприємства»; «Економіка довкілля і природних ресурсів»; «Менеджмент організацій та адміністрування»; «Бізнес і приватне підприємництво»; «Інформаційні управляючі системи та технології»; «Інжиніринг зварювання та споріднених процесів»; «Суднові енергетичні установки та устаткування»; «Експлуатація, випробування та монтаж суднових енергетичних установок»; «Кораблі та океанотехніка»; «Суднокорпусобудування»;</p>	Рік підготовки	
Електронний адрес на сайті ХННІ НУК: http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/software-engineering.html		1	1
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає	<p>«Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»; «Експлуатація суднових автоматизованих систем»; «Двигуни внутрішнього згоряння»; «Холодильні машини і установки»; «Експлуатація суднових холодильних установок і систем кондиціонування»; «Теплоенергетика»; «Енергетичний менеджмент»</p>	Семестри	
Загальна кількість годин - 120		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: – 3 год; самостійної роботи студента: – 5 год.	Рівень освіти: другий (магістерський)	Лекції, год.	
		30	10
		Практична робота, год.	
		15	6
		Самостійна робота, год.	
		75	104
Види контролю:			
Залік	Залік		

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування цілісного теоретичного і науково-практичного уявлення про сутність, стан, проблеми та перспективи розвитку інтелектуального капіталу, оцінки вартості нематеріальних активів та інтелектуальної власності, а також основи впровадження системи управління інтелектуальним капіталом організації.

В результаті вивчення дисципліни «Інтелектуальний капітал» студент повинен отримати:

1) інтегральну компетентність:

- здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для ефективного розв'язування проблемних ситуацій та вирішення складних спеціалізованих задач під час освітньої та професійної діяльності у галузі управління інтелектуальним капіталом, що, у свою чергу, передбачає використання теорій, методів та інструментів управління інтелектуальним капіталом;

2) загальні компетентності:

– здатність генерувати нові ідеї (креативність);
– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
– здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
– розуміння сутності та змісту інтелектуального капіталу, механізму його формування, розвитку та оцінки в організації, а також вироблення системи професійних компетентностей щодо використання набутих знань із дотриманням принципів наукової етики;

3) професійні компетентності:

– здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Інтелектуальний капітал» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких курсів, як: «Ділова іноземна мова», «Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях», «Економічний аналіз».

4. Очікувані результати навчання

Очікувані програмні результати навчання включають:

- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;
- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;
- обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень;
- усвідомлювати вплив інтелектуального капіталу на життєздатність організації; самостійно діагностувати, аналізувати, формувати і розвивати інтелектуальний капітал підприємства;
- визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Теоретичні основи та практика формування і розвитку інтелектуального капіталу підприємства

Тема 1. Інтелектуалізація світового розвитку і сутність економіки знань.

Тенденції розвитку світової економіки. Сутність та характерні ознаки постіндустріального суспільства. Інформатизація суспільства. Економіка знань – черговий етап розвитку суспільства. Вимоги нової економіки: знання та інновації. Інтелектуальний капітал як домінуючий ресурс економіки знань. Людський капітал – базове джерело ресурсів розвитку організації. Інтелектуальна складова ефективної діяльності і конкурентоспроможності організації.

Джерела інформації: основні [1, с. 6-58], [3, с. 10-68], [9, с. 13-28]; додаткові [12, с. 12-19].

Тема 2. Теоретичні основи інтелектуального капіталу підприємства.

Економічна сутність капіталу та його інтелектуальної складової. Поняття інтелектуального капіталу та його еволюція. Знання як основа інтелектуального капіталу. Інтелектуальна діяльність, інтелектуальна власність та інтелектуальний капітал. Інтелектуальний потенціал підприємства. Види, класифікація інтелектуального капіталу. Структура інтелектуального капіталу та його елементи. Людський, соціальний, структурний капітали підприємства та їх взаємозв'язок.

Джерела інформації: основні [1, с. 58-83], [2, с. 34-47], [3, с. 71-130], [4, с. 7-21], [7, с. 9-41]; додаткові [11].

Тема 3. Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства.

Етапи формування інтелектуального капіталу. Трансформація інтелектуального капіталу підприємства. Інтелектуальний продукт. Внутрішні

фактори формування інтелектуального продукту підприємства. Зовнішні фактори формування інтелектуального потенціалу і продукту підприємства. Взаємозв'язок понять: нематеріальні активи, інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал. Кругообіг та комерціалізація інтелектуального капіталу підприємства.

Джерела інформації: основні [1, с. 83-97], [3, с. 133-155], [8, с. 18-27]; додаткові [12].

Тема 4. Роль системи вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства.

Наука і формування інтелектуального потенціалу виробничих підприємств. Роль системи освіти у трансфері знань і формуванні компетентностей фахівців підприємств. Роль закладів вищої освіти у трансфері досягнень науково-технічного прогресу. Форми освітніх інвестицій в інтелектуальний капітал підприємства. Форми інвестицій підприємства у розвиток компетентностей робочих і фахівців. Проблеми оцінки і забезпечення віддачі (ефективності) інвестицій у знання працівників підприємства.

Джерела інформації: основні [3, с. 158-190]; додаткові [12, с. 182-187].

Модуль 2.

Вимірювання, оцінка та управління інтелектуальним капіталом підприємства

Тема 5. Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу підприємства.

Методичні підходи до оцінки інтелектуального капіталу. Витратний, експертний методи оцінки інтелектуального капіталу. Інтегральний показник вартості інтелектуального капіталу. Коефіцієнт Тобіна. Показники виміру і оцінки людського, соціального, структурного, ринкового капіталу підприємства. Оцінка вартості нематеріальних активів. Методології оцінки інтелектуального капіталу: ROA, MCM, DICM, SC, MS.

Джерела інформації: основні [3, с. 192-237], [7 с. 81-106]; додаткові [13, с. 57-81].

Тема 6. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Процес управління інтелектуальним капіталом підприємства та принципи його організації. Алгоритм процесу управління. Мета управління. Функції управління. Моделі управління. Підходи до організації управління інтелектуальним капіталом: традиційний, кооперації, інтеграції. Технології управління. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства як складова (елемент) загального механізму управління підприємством, його структура і підсистеми. Критерії і показники ефективності інтелектуальної діяльності працівників підприємства. Показники ефективності інтелектуальної діяльності у підрозділах підприємства.

Джерела інформації: основні [1, с. 97-168], [3, с. 238-334]; додаткові [11, с. 147-154].

Тема 7. Напрямки розвитку інтелектуального капіталу підприємства.

Стратегії розвитку інтелектуального капіталу підприємства та їх характеристика. Стратегія взаємодії людського, соціального, структурного та споживчого капіталу підприємства. Система цілей управління інтелектуальним капіталом. Напрямки розвитку і розробка заходів щодо удосконалення управління інтелектуальним капіталом підприємства. Методи бальної, експертної оцінки, соціологічного опитування при визначенні напрямів удосконалення управління. Організація пошуку резервів виробництва з метою підвищення ефективності діяльності і конкурентоздатності підприємства. Форми участі працівників у пошуку резервів виробництва. Оцінювання і вибір альтернатив у вирішенні проблем розвитку виробництва. Мета і показники ефективності стратегії розвитку інтелектуального капіталу підприємства.

Джерела інформації: основні [1, с. 177-187], [3, с. 297-347], [7, с. 210-233]; додаткові [11, с. 255-258], [12, с. 287-298].

Тема 8. Основи захисту інтелектуального капіталу підприємства.

Захист інтелектуального капіталу як складова безпеки підприємства. Поняття безпеки інтелектуального капіталу підприємства. Інформаційна безпека підприємства. Промислове шпигунство. Конкурентна розвідка і контррозвідка. Система патентного захисту виробництва. Методи і форми правового захисту інтелектуальної власності. Функції патентно-ліцензійної служби підприємства. Форми і вид власності на інтелектуальний капітал. Міжнародні акти та міжнародні організації в сфері охорони інтелектуальної власності.

Джерела інформації: основні [1, с. 196-202], [3, с. 350-377], [9, с. 272-299, 341-364]; додаткові [10, с. 368-396].

Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Теоретичні основи та практика формування і розвитку інтелектуального капіталу підприємства								
Тема 1. Інтелектуалізація світового розвитку і сутність економіки знань	15	4	2	9	15	1,5	0,5	13
Тема 2. Теоретичні основи інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	15	1,5	0,5	13
Тема 3. Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Тема 4. Роль системи вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Разом за модулем 1	60	16	8	36	60	5	3	52
Модуль 2. Вимірювання, оцінка та управління інтелектуальним капіталом підприємства								
Тема 5. Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	12	1,5	0,5	13
Тема 6. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства	16	4	2	10	12	1,5	0,5	13
Тема 7. Напрямки розвитку інтелектуального капіталу підприємства	15	4	1	10	11	1	1	13
Тема 8. Основи захисту інтелектуального капіталу підприємства	14	2	2	10	11	1	1	13
Разом за модулем 2	60	14	7	39	60	5	3	52
Разом з дисципліни	120	30	15	75	120	10	6	104

Примітка: для студентів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами модулів в обсягах відповідно до табл. 2.

Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
1	Аналіз статистичних даних з питань розвитку сфери науки, освіти, інформатизації, телекомунікацій в Україні, визначення тенденцій і особливостей їх розвитку за останні 5 років	1	1,5
2	Поняття інтелектуального капіталу, його структура. Аналіз інноваційної активності промислових підприємств України за останні 5 років	1	
3	Кругообіг інтелектуального капіталу підприємства. Аналіз нематеріальних активів 2-3 промислових підприємств регіону	2	1,5
4	Аналіз показників рівня освіти працівників підприємств регіону і визначення їх тенденцій за останні 5 років	1	
5	Методи оцінки інтелектуального капіталу. Оцінка вартості нематеріальних активів підприємства	1	1,5
6	Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства. Аналіз структури механізму управління на прикладі одного з машинобудівних підприємств регіону	1	
7	Аналіз стану інтелектуальної активності працівників підприємства (на прикладі промислового підприємства регіону) і визначення напрямків її розвитку	1	1,5
8	Методи забезпечення безпеки інтелектуальної власності підприємства	1	
Разом		15	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Підготовка до лекційних занять	1 год. на 1 лекцію	30	26
2	Підготовка до практичних занять	1 год. на 1 заняття	15	20
3	Підготовка реферату	на 1 роботу	10	18
4	Підготовка до тестів		10	-
5	Підготовка до заліку		10	10
6	Виконання контрольної роботи	до 30 год. на 1 роботу	-	30
	Разом		75	104

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

– робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;

– пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

– лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

– ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

– відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

– практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усні відповіді;
- виконання практичних завдань;
- контрольні роботи (для студентів заочної форми навчання);
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою університету.

Поточний контроль знань здобувачів реалізується у формі тестів та написання рефератів, який є результатом виконання завдань самостійної роботи. Протягом семестру він проводиться двічі після вивчення першого та другого модулів дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення у комбінованій формі проведення заліку (тестування та усна компонента);

При виставленні підсумкової оцінки (балів) з навчального курсу враховуються результати поточного контролю.

Виконання контрольної роботи є обов'язковою умовою для здобувачів вищої освіти, що навчаються за заочною формою. Завдання для контрольних робіт добираються з теоретичних питань і тестів, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Тести для поточного контролю знань здобувачів обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями.

Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 5).

Таблиця 5

Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань
здобувачів вищої освіти у формі тестування (для денної форми навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13	11	9	8	7	6	5	4	2

Реферат є одним з видів самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал». Мета написання реферату є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни. Робота над рефератом має сприяти кращому засвоєнню студентами дисципліни та спонукає ґрунтовно вивчати нормативно-законодавчу базу, статистичні матеріали, спеціальні наукові видання вітчизняних і закордонних авторів.

Оцінювання реферату проводиться за 15-ти бальною шкалою (див. табл. 6).

Таблиця 6

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання реферату
(для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
15	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах

10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Оцінювання контрольної роботи проводиться за 30-ти бальною шкалою (див. табл. 7).

Таблиця 7

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання
контрольної роботи (для заочної форми навчання)

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання наведені у табл. 8.

Узагальнюючі результати поточного контролю знань
здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Модуль 1		
Підготовка реферату	15 балів	15 балів
Тестування	15 балів	
Разом за модулем	30	15
Модуль 2		
Підготовка реферату	15 балів	15 балів
Тестування	15 балів	
Разом за модулем	30	15
Виконання контрольних робіт (передбачена 1 контрольна робота)	-	30 балів
Всього	60	60

**Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти
у формі заліку**

Підсумковий контроль з дисципліни «Інтелектуальний капітал» проводиться після закінчення її вивчення у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль складається з тестування (10 тестових завдань) та усної відповіді на 3 контрольні питання.

Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 9).

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю знань у формі
тестування здобувачів вищої освіти у формі тестування
(для денної та заочної форм навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Критерії оцінювання усної відповіді студентів при складанні заліку наведена у табл. 10. Максимальна сума нарахованих балів за одне питання дорівнює 10.

Таблиця 10

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів вищої освіти при складанні заліку (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
10	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
8	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
6	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки
4	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
2	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінкою результатів навчання є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, отриманих ним при складанні заліку.

У табл. 11 представлений розподіл балів, нарахованих студентам в результаті оцінювання їх освітньої діяльності.

Схема оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти
(для денної та заочної форм навчання)

№ змістового модуля	Денна форма		Заочна форма	
	Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Підготовка реферату	15		15
	Тестування	15	-	-
ЗМ 2	Підготовка реферату	15		15
	Тестування	15		-
-	-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Залік, в т.ч.	40	Залік, в т.ч.	40
	Тестування	10	Тестування	10
	Усна відповідь	30	Усна відповідь	30
Сума		100		100

9. Засоби навчання

З метою формування у майбутніх фахівців професійної компетентності в освітньому процесі використовуються такі засоби навчання:

- мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Зеліско І.М., Пономаренко Г.Ю. Управління інтелектуальним капіталом підприємств: монографія. Київ, 2015. – 280 с.
2. Ілляшенко С.М., Голишева Є.О., Колодка А.В. Управління інтелектуальним капіталом підприємства: монографія. Суми: ТОВ «Триторія», 2017. – 360 с.

3. Інтелектуальний капітал підприємства: навчальний посібник / М. А. Коваленко, А. В. Ломоносов, О. Е. Ломоносова, Г. О. Житченко. – Херсон: Олді-плюс, 2019. – 400с.
4. Леонтьева Л.С., Орлова Л.Н. Управление интеллектуальным капиталом. М.: Юдайт, 2014. – 295 с.
5. Семикіна М.В., Петіна О.М. Інтелектуальний бізнес: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання. Кіровоград: КНТУ, 2015. – 141 с.
6. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
7. Собко О.М. Інтелектуальний капітал і креація вартості підприємства: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 444 с.
8. Хілуха О.А., Кузьмін О.Є., Ліпич Л.Г. Управління інтелектуальним капіталом машинобудівних підприємств: теоретичні та прикладні положення: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 200 с.
9. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 504 с.

Допоміжна література

10. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: підручник. К.: Знання, 2006. – 431 с.
11. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал: ключ к успеху в новом тысячелетии / Э. Брукинг; пер. с англ., под ред. Л. Н. Ковачин. – СПб. : Питер, 2001. – 288 с.
12. Кендюхов О.В. Ефективне управління інтелектуальним капіталом: монографія. Донецьк: ДонУЕП, 2008. – 359 с.
13. Лукичева Л.И. Управление интеллектуальным капиталом: учебн. пособие, 2-е издние. М.: Омега-Л, 2008. – 552 с.
14. Степанова Г.Е., Манохина Н.В. Экономика, основанная на знаниях (теория и практика): учебное пособие. М.: Гардарики, 2008. – 238 с.

15. Стюарт Т.А. Интеллектуальный капитал: новый источник богатства организаций. М.: Поколение, 2007. – 368 с.

16. Супрун В.А. Интеллектуальный капитал. Главный фактор конкурентоспособности экономики в XXI веке. М.: Издательство «Либроком», 2010. – 192 с.

17. Україна у вимірі економіки знань: монографія. За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. – К.: Основи, 2006. – 568 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

18. Господарський кодекс України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

19. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>.

20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL:
<http://www.minfin.gov.ua>.

21. Офіційний сайт ХФ НУК: <http://kb.nuos.edu.ua>.

22. Цивільний кодекс України. URL:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.